

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 234.127 van 15 maart 2016
in de zaak A. 217.526 /IX-8751**

In zake: Tane DEPUYDT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Carl Alexander
kantoor houdend te 8000 Brugge
Zwijnstraat 3
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS, vertegenwoordigd door
de Scholengroep 25 - Brugge - Oostkust
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Marc Stommels
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220 bus 14
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 10 november 2015, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de over Tane Depuydt delibererende beroepscommissie van het atheneum Jan Fevijn van 10 september 2015.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Luc Vermeire heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 februari 2016.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Carl Alexander, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jan Fransen, die *loco* advocaat Marc Stommels verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Luc Vermeire heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker, die lijdt aan het Down syndroom, is tijdens het schooljaar 2013-2014 een zogenaamde ION (inclusief onderwijs) - leerling in het tweede jaar van de eerste graad beroepsvoorbereidend leerjaar aan de middenschool te Assebroek. Op het einde van het schooljaar behaalt hij een oriënteringsattest A en het getuigschrift van de eerste graad van het secundair onderwijs. Uit stukken van het administratief dossier kan worden afgeleid dat de minister van Onderwijs op gemotiveerde vraag van de klassenraad en “in het belang van de schoolloopbaan” van verzoeker uitzonderlijk toestemming heeft gegeven om aan verzoeker een ander studiebewijs te geven dan het voor ION-leerlingen gebruikelijke attest van verworven bekwaamheden.

3.2. Verzoeker is dan tijdens het schooljaar 2014-2015 leerling in het eerste jaar van de tweede graad ‘verkoop’ (BSO) van het atheneum Jan Fevijn te

Assebroek, onderwijsinstelling die behoort bij de scholengroep 25 van het Gemeenschapsonderwijs.

3.3. Op het einde van het schooljaar ontvangt verzoeker het volgende “maatrapport DKR”, waaruit blijkt dat hij voor alle vakken een slaagcijfer behaalt:

	DW1 /100	DW2 /100	DW3 /100	Totaal DW/55	EX1 /20	EX2 /25	Totaal EX/45	Alg. tot %
LEVENSBSCHOUWELIJK VAK	83,5	80	82,5	45	15,5	20	35,5	80,5
NEDERLANDS	68,5	71,5	66	38	12	15	27	65
PROJECT ALGEMENE VAKKEN	81,5	61,5	79,5	41	11,5	17	28,5	69,5
FRANS	66,5	77,5	61,5	37,5	18	13,5	31,5	69
ENGELS	67,5	68,5	75	38,5	13	14,5	27	65,5
TOEGEPASTE VERKOOP	69,5	68	70	38	15,5	16,5	31,5	69,5
DACT./TOEGEPASTE INFORMATICA	76,5	55,5	52	33,5	13	<u>10,5</u>	23,5	57
INFORMATICA	80	85		45,5	<u>3,5</u>	<u>22,5</u>	26	71,5
BOEKHOUDEN	90	66,5	83,5	44	11	19,5	30,5	74,5
HANDELSECONOMIE	<u>38</u>	<u>34,5</u>	71,5	<u>26,5</u>	10	18,5	28,5	55
LICHAMELIJKE OPVOEDING	63	58	57	<u>32,5</u>	10,5	<u>11,5</u>	<u>21,5</u>	54

Blijkens de notulen van de vergadering van de delibererende klassenraad beslist deze op 25 juni 2015 om aan verzoeker een attest van verworven bekwaamheden toe te kennen.

Verzoeker ontvangt vervolgens een niet nader uitgewerkt attest van verworven bekwaamheden en ook een document met de vermeldingen “eindbeslissing”, “verleende studiebewijzen” en “motivering - advies - mededeling” waarop enkel de door verzoeker gevolgde studierichting en de onderwijsvorm is vermeld, zonder enige verwijzing dus naar een al dan niet behaald studiebewijs.

3.4. In een e-mail van 1 juli 2015 vragen de ouders van verzoeker om overleg en in een e-mail van 3 juli 2015 vragen zij dat aan verzoeker een A-attest zou worden toegekend, dan wel om “per kerende” aan te geven “welke stappen er dienen gezet om officieel beroep aan te tekenen”.

Op 27 augustus 2015 antwoordt de directeur dat de delibererende klassenraad opnieuw samenkomt op 31 augustus 2015.

‡BFDQMACEG-BCECJFV‡

3.5. Ondertussen bevraagt de verwerende partij het departement Onderwijs over de mogelijkheid om aan een ION-leerling een A-attest te geven. Het departement antwoordt hierop, met ook een citaat uit omzendbrief SO 64, het volgende:

“In antwoord op uw vraag: in principe krijgt een ION leerling een attest van verworven bekwaamheden, alleen in uitzonderlijke gevallen kan de school – op uitdrukkelijke vraag van de ouders – én indien grondig gemotiveerd een aanvraag doen bij de Inspectie om een afwijking te bekomen (de aanvraag moet gebeuren tijdens het schooljaar en in elk geval voor de uitreiking van de studiebewijzen). Een klacht van de ouders heeft dus ook geen enkele zin te meer omdat de klassenraad niets meer kan wijzigen aan zijn beslissing. Enkel naar volgend schooljaar toe kan een aanvraag gebeuren.”

3.6. Op 31 augustus 2015 handhaaft de delibererende klassenraad het attest van verworven bekwaamheden. Voor zover kan worden nagegaan aan de hand van het voorliggende administratief dossier, wordt deze beslissing niet nader uitgewerkt noch gemotiveerd. Evenmin blijkt uit het dossier dat dan een nieuw attest van verworven bekwaamheden werd opgesteld met vermelding van de verworven bekwaamheden.

3.7. Hiertegen dient verzoekers vader bezwaar in met een gemotiveerd beroepschrift. Hij zet hierin onder meer het volgende uiteen:

“[...] Zoals u zult opmaken uit zijn resultaten [...] zijn deze punten meer dan ok. Er is misschien hier en daar wel iets onvoldoende, maar in globaal eindresultaat is Tane voor alles geslaagd. [...]

[De leerkrachten] delen mij mee dat Tane hetzelfde attest heeft gekregen als alle andere leerlingen, maar dat ze enkel het deel waar A-, B- of C-attest moet worden ingevuld, blanco hebben gelaten.

Ik bespreek met elke leerkracht het examen en hoe hij de testen gedaan heeft.

Voor de klastitularis (Nederland en Engels) alsook voor PAV verneem ik dat de ION-leerkracht bij het examen naast Tane heeft gezeten. Zij heeft op het examen hier en daar een beetje geholpen met Tane (wat niet de afspraak was). Zij heeft, als ze geholpen heeft, daarbij op het examen bijgeschreven of ze wel of niet geholpen heeft. Deze leerkrachten hebben bij het punten geven per vraag daarmee rekening gehouden, in die zin dat Tane 0 kreeg indien hij hulp kreeg voor de vraag en de helft van de punten bij een beetje hulp en zonder hulp de punten die een ander leerling zou krijgen. Een en

ander heeft dan nog steeds tot gevolg dat hij voor de examens Nederland, Engels en PAV zelfs met correctie van de punten toch nog geslaagd was. Voor wat betreft boekhouden en handelseconomie heeft Tane fenomenale resultaten behaald. U zult begrijpen dat boekhouden voor een jongen met Downsyndroom helemaal niet evident is wegens zeer abstract. Tane is erin geslaagd om het examen, zonder hulp als een van de beste van de klas op te lossen. De leerkracht deelde mij mee dat hij voor zijn vakken over Tane zeer tevreden was.

Voor het vak verkoop werd de leerstof de laatste maanden gegeven door een vervangend leerkracht. Hij vertelde dat hij het wat moeilijk had met de negatieve teneur t.o.v. Tane die leefde binnen het team omdat hij van zijn kant geen enkel probleem heeft ondervonden en dat Tane het zeer goed had gedaan.

Ook bij Frans was de teneur hetzelfde. Over het algemeen geen probleem en goed gewerkt.

Godsdienst heb ik niet gesproken op dat moment, maar mijn ervaring met de leerkracht op het vorige overleg was zeer positief, dus geen probleem. Inzake informatica was er een probleem bij het examen met kerstmis. Het ging over excel. Tane had nochtans heel veel geoefend op de formules en kon ze ook, zelfs als de gegevens anders stonden dan op de oefeningen die doorgekregen waren. Op het kerst examen zelf was Tane in de mist gegaan doordat hij was vergeten dat je na de formule eerst een haakje moet typen voor je de velden selecteert. Is dat fout? Uiteraard! Maar de leerkracht wist mij te vertellen dat hij naderhand had gezien dat de formules, zonder het haakje dan, in de meeste gevallen toch redelijk juist waren. Ik vroeg hem of hij tijdens het examen rondloopt om te kijken of het overal wel goed loopt en niemand vastloopt ofzo, maar hij had dat niet gedaan. Ik heb met hem afgesproken dat hij dat bij Tane in de toekomst toch eens zou doen – gewone sticordi toch, of ‘good practice’. Daarnaast hebben we afgesproken dat Tane in het tweede deel van het jaar zich zou focussen op powerpoint en dat programmeren in acces nog iets te hoog gegrepen zou zijn. U zult zien dat de punten van Tane voor informatica daarna steeds positief zijn geweest.

Inzake dactylo stel ik mij wel wat vragen over het resultaat. Dit is voor Tane niet eenvoudig omdat mensen met Downsyndroom, zoals u misschien weet een vertraagde motoriek hebben. De leerkracht zei mij dat ze de doelstelling van het aantal aanslagen per minuut voor Tane wat lager heeft gelegd dan voor de andere leerlingen. Ik weet dus niet of zijn puntenscore al of niet is aangepast. Maar in het slechtste geval zou je dan kunnen stellen dat hij gebuisd is voor dactylo. Vraag is of die buis dan wel of niet bepalend zou zijn in de globale beoordeling dat de doelstellingen niet zijn behaald. Daarnaast : sticordi houdt toch ook in dispensereren, niet?

[...]

Op 3 september ontvangen wij een aangetekend schrijven waarin wordt meegedeeld dat er geen attest wordt verleend omdat de doelstellingen niet bereikt zijn. Deze beslissing is op geen enkele manier gemotiveerd of uitgelegd. Nergens in het bekomen rapport (zie uitleg hiervoor) blijkt dat Tane in globo de doelstellingen niet zou hebben bereikt. De school is m.i. ver-

plicht dit te motiveren aan de hand van toetsen, taken, rapporten ed. Zoals u zult vaststellen waren deze in globa meer dan voldoende. De inspanningen van Tane waren ook van die aard dat hij het absoluut verdient om een A-attest te krijgen. Ik verwijs trouwens ook naar de twee voorgaande jaren waarbij Tane ook telkens een A-attest heeft bekomen – volledig zelf verdiend en terecht bovendien.

Daar tegenover zou je kunnen stellen dat Tane als leerling met ION-statuu buiten het klassieke systeem van attestering valt. Daar is op zich iets voor te zeggen. Maar in dat geval dient de school, trouwens steeds in samenspraak en overleg met de ouders, een individueel curriculum uit te tekenen voor de leerling in kwestie waarbij voor de meeste vakken op fundamentele wijze zal worden afgeweken van het gemeenschappelijke eindtermen. In dat geval maakt dan de school in plaats van een klassiek attest een specifiek attest op van de verworven bekwaamheden. Bij een dergelijk attest gaat men dan ook grondig de doelstellingen van de eindtermen ‘fileren’ en per doelstelling apart quoteren of deze al dan niet werden bereikt en dit uiteraard mits motivering.

In ons geval heeft de school niets gedaan: een blanco attest. Dit is geen A-, B- of C-attest. Dit is geen attest van verworven bekwaamheden. Naar mijn mening is de school hiermee ernstig in de fout gegaan en dat is dan ook de reden dat wij formeel beroep aantekenen tegen deze beslissing.”

3.8. Op 10 september 2015 beslist de beroepscommissie, verzoekers vader gehoord, “dat de delibererende klassenraad van Atheneum Jan Fevijn opnieuw moet samenkomen om het attest van verworven bekwaamheden, uitgereikt aan Tane Depuydt, aan te vullen en grondig te motiveren”. Voorts stelt de commissie:

“Tane kan met het aangevulde attest zijn traject verderzetten in 4 BSO en zal op het einde van schooljaar 2015-2016 opnieuw een attest van verworven bekwaamheden ontvangen.”

Zij geeft als motivering:

“- In het schooljaar 2014-2015 wordt Tane Depuydt ingeschreven als ION-leerling van het atheneum Jan Fevijn.

- Het Atheneum Jan Fevijn stelde een handelingsplan en integratieplan ION-leerling op.

- De directie en de leerkrachten van het atheneum Jan Fevijn hebben de richtlijnen in de omzendbrief SO 64, 3.7.1, 3) gevolgd en zijn in de overtuiging dat het individueel aangepast curriculum (ION) dat voor de leerling is bepaald door de klassenraad, van tel is. De leerling volgt de lessen werkelijk en regelmatig, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid.

Verder: aan ION- leerlingen worden jaarlijks attesten van verworven bekwaamheden uitgereikt. Deze leerlingen komen normaliter niet in aanmerking voor de gewone studiebekräftiging. Indien de klassenraad, bij wijze van uitzondering, toch de reguliere studiebekräftiging wil geven, zal voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen, een aanvraag moeten ingediend worden bij de onderwijsinspectie. Deze aanvraag gaat over de overeenkomst van de doelen opgenomen in het individuele curriculum van de leerling met de leerplandoelen van het desbetreffende structuuronderdeel.

Deze moet schriftelijk voorgelegd worden aan de onderwijsinspectie: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

- De directie van het atheneum Jan Fevijn heeft de afwijking niet aangevraagd. Derhalve kon er alleen een attest verworven bekwaamheden worden uitgereikt.

- De beroepscommissie is echter wel van oordeel dat het uitgereikte attest te weinig gemotiveerd is en vraagt derhalve dat de klassenraad opnieuw samen komt en het attest van verworven bekwaamheden aanvult.”

3.9. Op 26 september 2015 ontvangt verzoeker een door de verwerende partij op 21 september 2015 gedateerd attest van verworven bekwaamheden, met in bijlage een opsomming van de door verzoeker verworven bekwaamheden per vak.

Diezelfde dag verzet verzoeker zich per e-mail tegen de inhoud van dit attest. Tegelijk maakt hij opmerkingen bij de beslissing van de beroepscommissie.

De algemeen directeur antwoordt op deze e-mail op 29 september 2015 dat “noch de school, noch de beroepscommissie uw beroep kan behandelen. Na 15 september kan de beroepscommissie wettelijk niet meer worden samengeroepen” en dat het “enige beroepsmiddel” “nu nog” de Raad van State is. Hij herinnert eraan dat de beroepsmogelijkheden werden vermeld bij de kennisgeving van de beslissing van de beroepscommissie van 10 september 2015.

3.10. Thans volgt verzoeker het tweede jaar van de derde graad in een andere school.

IV. Nadere omschrijving van het voorwerp van het beroep

4. Verzoeker heeft middels het uitoefenen van zijn verhaalmogelijkheid bij het schoolbestuur in wezen nagestreefd een oriënteringsattest A te krijgen.

Zoals de verwerende partij zelf betoogt op de terechtzitting, moet de thans bestreden beslissing, spijs haar wat vreemde formulering om de delibererende klassenraad op te dragen het toegekende attest van verworven bekwaamheden te hermotiveren, op het eerste gezicht begrepen worden als een weigering om het A-attest toe te kennen.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

5. De verwerende partij betwist het belang van verzoeker bij de vordering:

“Verzoekers betrekken het attest van bekwaamheid van 21 september 2015 noch de beslissing de interne beroepscommissie niet opnieuw samen te roepen bij huidige procedure.
Verzoekers hebben dan ook geen belang bij huidige procedure, welke de attestering van 21 september 2015 onverlet laat.”

Beoordeling

6. Verzoeker heeft zijn verhaalmogelijkheid uitgeput. Hij heeft vervolgens de op het eerste gezicht in de door hem doorlopen administratieve beroepsprocedure enige aanvechtbare eindbeslissing – dat is de beslissing van de beroepscommissie van 10 september 2015 – aangevochten. Ook de verwerende partij heeft verzoeker erop gewezen, bij herhaling, dat het die beslissing van de beroepscommissie is waartegen bij de Raad van State beroep openstaat.

Daargelaten of de verwerende partij dan wel goed geplaatst is om verzoeker te verwijten dat hij navolgende beslissingen niet mede bestrijdt, toont zij in de huidige stand van de procedure niet aan waarom een attest van verworven bekwaamheden, overigens *prima facie* toegekend door een op dat ogenblik van de procedure daartoe onbevoegd orgaan, de toekenning door een bevoegde beroepscommissie van een oriënteringsattest *per se* zou uitsluiten, minstens dat een A-attest niet zou vermogen het attest van verworven bekwaamheden op te slorpen.

De exceptie mist ernst. Voor het vervolg geeft de Raad aan de verwerende partij overigens als vingerwijzing mee, dat zij er goed aan doet zich nader te informeren over de toepasselijke bepalingen in de Codex Secundair Onderwijs en de (vaste) rechtspraak van de Raad van State daarover, inzonderheid wat de aard van het georganiseerd administratief beroep betreft, de samenstelling en omvang van de bevoegdheden van de beroepscommissie en de kwalificatie van de aan die commissie opgelegde termijnen.

VI. Schorsingsvoorwaarden

7. Krachtens artikel 17, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan de schorsing van de tenuitvoerlegging slechts worden bevolen onder de dubbele voorwaarde dat de zaak te spoedeisend is voor een behandeling ervan in een beroep tot nietigverklaring en indien minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden.

VII. Spoedeisendheid

Standpunt van de partijen

8. Verzoeker volgt inmiddels het tweede jaar van de tweede graad ‘kantoor’ op een andere school. Hij zet in het kader van de spoedeisendheid uiteen

dat het zowel voor die school als voor hemzelf van belang is om zo spoedig mogelijk uitsluitel te krijgen of het schooltraject vervolgd kan worden overeenkomstig een A-attest. Zonder schorsing zal de beslissing te laat komen om nog vóór het einde van het schooljaar verzoeker te oriënteren in de ene of andere richting.

9. De verwerende partij laakt in de nota het “omstandig lang wachten” om de vordering tot schorsing in te stellen; dit stelt volgens haar de spoedeisendheid in vraag. Het door verzoeker verwachte uitsluitel over het schooltraject heeft hij volgens de verwerende partij reeds door het uitgereikte attest. Het schooltraject kan worden gevolgd op de manier waarop het reeds sinds het eerste jaar van de eerste graad gevolgd wordt: in principe met het oog op een attest van verworven bekwaamheden, maar met de mogelijkheid om bij uitzondering een gewoon studiebewijs te verkrijgen, indien daarom tijdig verzocht wordt tijdens het schooljaar. Indien de nieuwe school op vraag van de ouders een verzoek tot de onderwijsinspectie zou richten om toelating te krijgen een reguliere studiebekrachtiging te geven, dan vormt de nu bestreden beslissing geen beletsel om een regulier oriënteringsattest te verwerven.

Beoordeling

10. De datum waarop dit arrest wordt uitgesproken geeft aan dat het wel degelijk mogelijk is om door middel van een op 10 november 2015 ingestelde vordering tot schorsing de verwerende partij nog voor het einde van het schooljaar aan te sporen om verzoeker een vaststaande uitslag te bezorgen. Een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid had inderdaad spoediger tot dit resultaat kunnen leiden. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat verzoeker, anders dan het geval is bij leerlingen met een B- of C-attest, niet belemmerd is om toch al de lessen te volgen in de richting van zijn keuze. In die omstandigheden drong een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid zich niet op als enige realistische optie voor tijdig (voorlopig) rechtsherstel en mag verzoeker niet worden toegeschreven dat hij de spoedeisendheid zelf zou tegenspre-

ken door zijn toevlucht te hebben genomen tot de gewone schorsingsprocedure, eerder dan tot de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

Zelfs indien de verwerende partij het bij het rechte eind zou hebben dat verzoeker ook zonder het thans nagestreefde A-attest tijdens dit schooljaar de procedure kan instellen om bij uitzondering een gewoon studiebewijs te krijgen, neemt het gegeven dat verzoeker zijn schooltraject voorlopig kan voortzetten niet weg dat verzoekers rechtstoestand op het eerste gezicht voordeliger zou zijn indien hij voor het voorafgaande schooljaar 2014-2015 zou beschikken over een A-attest. De zienswijze van verzoeker – terecht of onterecht, dat is de grond van de zaak – is immers net in hoofddorde dat hij de bedoelde uitzonderlijke procedure niet hoeft te doorlopen en dat hij *ipso facto* in aanmerking kan komen voor een regulier attest indien hij op grond van een in het vorige schooljaar verworven A-attest zijn studies voortzet. De doorlooptijd van de procedure tot nietigverklaring in acht genomen, mag verzoeker vrezen hierover niet tijdig uitsluit te krijgen indien hij zich tot die annulatieprocedure had beperkt.

11. De spoedeisendheid wordt aangenomen.

VIII. Ernst van het enige middel

Standpunt van de partijen

12. In een enig middel voert verzoeker onder meer de schending aan van artikel 115, § 1, en artikel 252, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs en van het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De “kern van het beroep”, zo betoogt verzoeker, “is dat niet blijkt, minstens zeker niet afdoende gemotiveerd wordt waarom aan [hem] geen oriënteringsattest – en wel een attest A dan – kon en mocht afgeleverd te worden”:

“Kort geargumenteed:

Een kind met een beperking dat mits redelijke aanpassingen toch het gewone curriculum kan volgen, dient gewone attesten te krijgen.

[Verzoeker] heeft het volledige curriculum gevolgd, en wel met goed gevolg, en dus blijkt niet waarom hij in principe geen recht zou hebben op een A attest.

De leerplandoelstellingen zijn niet aangepast, het curriculum werd niet aangepast.

Zelfs in zoverre [verzoeker] compensatiemaatregelen kreeg, die hij in de les mocht gebruiken, dan mocht hij die ook tijdens toetsen en evaluaties gebruiken. Ook dan blijft de aanspraak op gewone attesten.”

Volgens verzoeker is de motivering van de beroepscommissie maar pertinent in de mate hij zonder meer een leerling is “vermeld in artikel 252, § 1, b)” van de Codex Secundair Onderwijs, zoals bedoeld in artikel 115, § 1, van dezelfde Codex. Verzoeker verneemt echter van de beroepscommissie geen motivering daaromtrent. Hij meent dat het geenszins voor de hand liggend is dat hij “zomaar” beschouwd dient te worden als een leerling “vermeld in artikel 252, § 1, b)”. De ondersteuning van een leerling in een ION-traject is één zaak; iets heel anders is of de leerling met ION-begeleiding een reguliere studiebekrachtiging kan krijgen.

Verzoeker wijst nog op het decretale onderscheid tussen regelmatige en vrije leerlingen en op de wijzigingen die de decreetgever heeft doorgevoerd in de door hem in het middel aangevoerde bepalingen van de Codex Secundair Onderwijs. Hij meent, nog onderworpen te zijn aan de versie vóór de inwerkingtreding van het zogenaamde M-decreet en stelt:

“Er is ook nooit sprake geweest van een leerprogramma dat voor [verzoeker] individueel werd bepaald door de klassenraad (cfr art 252 § 1 b) 2 oud) voor het schooljaar 2014-2015.

Feit is dat [verzoeker] niet enkel voldeed aan de toelatingsvoorwaarden tot een eerste leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs (art 252 § 1 b) 1 oud), maar evengoed (gelet op het oriënteringsattest A dd 30/jun 2014) aan de toelatingsvoorwaarden voor het derde jaar beroeps waarvoor hij ingeschreven was (art 252 § 1 a) 1 oud) .

En dat hij van begin tot einde, de vorming van dit leerjaar volledig en daadwerkelijk gevolgd heeft (art 252 § 1 a) 2 oud) .

In die mate, volhardt [verzoeker] dat het de beroepscommissie toekwam om eerst te motiveren waarom [verzoeker] niet beoordeeld zou worden als leerling, zoals vermeld in artikel 252, §1, a).”

Uit de opmerkingen van de klassenraad of het rapport kan, volgens verzoeker, niet anders worden afgeleid dan dat er geen reden was om hem geen oriënteringsattest A toe te kennen. De beroepscommissie heeft deze gegevens bij haar beoordeling geenszins betrokken, wat bezwaarlijk als zorgvuldig aangezien kan worden.

Ondergeschikt betoogt verzoeker:

“[...] zelfs zo [verzoeker] aanzien dient te worden als leerling, vermeld in artikel 252, §1, b), dan nog blijkt uit art 115, § 1 dat dit niet ipso iure impliceert dat hem geen regulier studiebewijs kan worden gegeven. De wetsbepaling zelf voorziet de mogelijkheid daartoe. De verwerende partij heeft zelf blijkbaar geen enkel initiatief genomen om het vermeend individuele curriculum met de leerplandoelen van het overeenkomstige structuuronderdeel voor te leggen aan de onderwijsinspectie. Bezwaarlijk kon verwacht worden dat verzoeker hiertoe geacht werd initiatief te nemen, nu - [zijn] ouders er vanuit gingen dat sprake was van een volledig leerplan, dat op geen enkel punt werd aangepast; en - zij zeker niet geacht konden worden te weten of het individueel aangepast curriculum (waarvan sprake in art 252, §1 nieuw van de Codex) hetzelfde impliceert als het individueel bepaald leerprogramma (waarvan sprake in de oude versie, die van toepassing was tijdens het schooljaar 2014-15); en - niets wees op enige individuele aanpassing (heel laat in het schooljaar is sprake geweest van een individueel handelingsplan, maar dat is zeker nooit besproken, laat staan onderhandeld geweest met de ouders). Het falen van de school (om toepassing te maken van de mogelijkheid om het vermeend individuele curriculum voor te leggen aan de onderwijsinspectie) kon derhalve zeker geen afdoende motivering zijn van de bestreden beslissing. Verweerster zou zelfs niet kunnen argumenteren dat dit het eindresultaat (bekomen van een A-attest) niet zou kunnen beïnvloeden, en verzoekers derhalve geen belang zouden hebben. Uit de cijfers blijkt het tegendeel...”

13. De verwerende partij betwist in de nota met opmerkingen in hoofddorde de ontvankelijkheid van het middel, voor zover verzoeker zich zonder verduidelijking beroept op wetten, decreten, verdragen en rechtsbeginselen en in de mate hij thans argumenten aanhaalt die ook gericht konden worden aan de beroepscommissie tegen de beslissing van de delibererende klassenraad.

Het middel is volgens de verwerende partij ook niet ernstig aangezien verzoeker werd toegelaten tot het inclusief onderwijs op basis van een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs en omdat ten onrechte wordt betwist dat er een individueel leerplan werd opgesteld voor verzoeker. Het integratieplan, getekend door de ouders van verzoeker, en het handelingsplan, bekend bij de ouders van verzoeker waar het minstens naar aanleiding van een bespreking in april 2015 “ook nog eens bevestigd wordt”, geven duidelijk weer dat er een individueel leerplan werd opgesteld, met aangepaste studiemethoden, evaluatiemethoden en doelstellingen. In het handelingsplan worden deze aanpassingen per vak besproken en dit gaat veel verder dan eenvoudige compensatiemaatregelen voor lichte leerstoornissen.

Verzoeker stelt ten onrechte dat er geen aangepast curriculum gevolgd werd, laat staan dat de leerplandoelstellingen niet zijn aangepast. Dit is uitdrukkelijk per vak gebeurd. Zijn studieresultaten zijn de weerslag van zijn prestaties in het kader van dit handelingsplan. Louter stellen dat hij op basis van zijn rapportcijfers recht heeft op een A-attest, is dan ook niet correct.

De beroepscommissie stelt evenzeer terecht vast dat er geen appreciatieruimte is voor het weigeren van een reguliere studiebekräftiging. Overeenkomstig de tijdens schooljaar 2014-2015 geldende artikelen 252 *juncto* 115, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs werd de regel van omzendbrief SO 64 toegepast dat aan deze leerlingen jaarlijks attesten van verworven bekwaamheden worden uitgereikt. Indien de klassenraad aan deze leerlingen, bij wijze van uitzondering, toch de reguliere studiebekräftiging wil geven, dient voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen een aanvraag ingediend te worden bij de onderwijsinspectie. De onderwijsinstelling kan niet autonoom beslissen om een ION-leerling met een individueel aangepast curriculum een regulier studiebewijs te geven.

Verzoeker is onder beide versies van artikel 252, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs waarnaar het verzoekschrift verwijst, een regelmatige

leerling overeenkomstig artikel 252, § 1, b), van de Codex. Van zodra de leerling is ingeschreven als ION-leerling valt hij onder artikel 252, § 1, b). Of hij al dan niet ook aan de voorwaarden van artikel 252, § 1, a), voldoet en dus ook in dat opzicht beschouwd moet worden als een regelmatige leerling, is niet relevant, zeker niet voor de toepassing van artikel 115, § 1, van de Codex inzake studiebekräftiging van ION-leerlingen. Verzoeker ziet aldus artikel 252, § 1, ten onrechte als een keuze tussen de *littera a)* en de *littera b)*. De vraag om aan te tonen dat verzoeker valt onder *littera b)* hebben zijn ouders zelf beantwoord bij de inschrijving als ION-leerling. Zij wisten gedurende het schooljaar dan ook dat een uitzondering gevraagd moest worden om een gewoon studiebewijs te verkrijgen, zoals ook in de voorgaande jaren gevraagd werd. Zij zijn tijdens het schooljaar geen vragende partij geweest om een uitzondering aan te vragen. De verwerende partij verklaart, niet in te zien waarom “bezwaarlijk kon verwacht worden dat verwerende partij hiertoe geacht werd het initiatief te nemen”, zoals verzoeker schrijft. Volgens de administratie van de Vlaamse Gemeenschap is in ieder geval een uitdrukkelijke vraag van de ouders vereist.

Pas nadat het attest van verworven bekwaamheden werd uitgereikt, werd betwisting gevoerd over de gerechtigdheid op een oriënteringsattest A. De onwetendheid die nu wordt voorgehouden omtrent de aard van de studiebekräftiging, noemt de verwerende partij in het licht van het administratief dossier niet aannemelijk.

Beoordeling

14. Verzoeker heeft op 5 september 2015 in het kader van de verhaalmogelijkheden tegen evaluatiebeslissingen een bijzonder omstandig gemotiveerd beroepschrift ingediend tegen de beslissing van de delibererende klassenraad van 31 augustus 2015, dat hiervóór *sub 3.7* slechts ten dele is geciteerd. Alleen reeds dit citaat leert, zo lijkt, dat verzoeker het niet ermee eens was dat hem een A-attest werd ontzegd omdat hij zich als een even regelmatige leerling beschouwt als zijn klasgenoten en dat hij zich beklagt over een gebrekkige motivering van de

klassenraadbeslissing. De premisse van de verwerende partij, dat verzoeker zijn grieven niet zou hebben voorgelegd aan de beroepscommissie, faalt minstens in die mate. Verzoeker legt voorts die grieven minstens in de mate waarin ze *sub* 12 zijn weergegeven, ook voldoende duidelijk voor aan de Raad van State.

De exceptie mist ernst; het middel is in de besproken mate ontvankelijk.

15. Verzoeker voert de schending aan van artikel 115, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs. In deze bepaling, gewijzigd bij decreet van 21 december 2012, is het tweede lid vervangen door een nieuw tweede en derde lid bij artikel III.9 van het decreet van 21 maart 2014 ‘betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften’ – het zogenaamde M-decreet – dat in werking trad op 1 april 2014 en dus op de voorliggende zaak van toepassing is.

Artikel 115, § 1, zoals te dezen van toepassing, luidt aldus:

“Voor het secundair onderwijs, erkend, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap bepaalt de Vlaamse Regering, tenzij bij decreet bepaald:

1° de toelatings- en overgangsvoorwaarden;

2° de bekrachtiging van de studie;

3° de studiebewijzen, alsmede de vorm en de vermeldingen erop;

4° de samenstelling, de werking en de bevoegdheden van de klassenraad.

Aan de leerlingen, vermeld in artikel 252, § 1, b), worden jaarlijks attesten van verworven bekwaamheden uitgereikt.

Indien aan de leerlingen, vermeld in artikel 252, § 1, b), toch de reguliere studiebewijzen worden gegeven, zal voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen, de overeenkomst van de doelen opgenomen in het individuele curriculum met de leerplandoelen van het overeenkomstige structuuronderdeel voorgelegd moeten worden aan de onderwijsinspectie.

Aan de vrije leerlingen, vermeld in artikel 252, § 2, worden uitsluitend attesten van lesbijwoning als vrije leerling uitgereikt.”

16. Verzoeker voert voorts de schending aan van artikel 252, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs. Ook dit artikel is een eerste maal gewijzigd, bij decreet van 25 november 2011 en nogmaals gewijzigd door (artikel III.16 van) het M-decreet, maar deze laatstgenoemde wijziging trad eerst in werking op

1 januari 2015 “voor inschrijvingen die betrekking hebben op het schooljaar 2015-2016” en is op de voorliggende zaak die betrekking heeft op een inschrijving voor het schooljaar 2014-2015 dus niet van toepassing.

Artikel 252, § 1, van de Codex, zoals nog toepasselijk op deze zaak, luidt aldus:

“Met regelmatige leerling wordt bedoeld de leerling die:

a) hetzij aan alle onderstaande voorwaarden voldoet:

1) beantwoorden aan de toelatingsvoorwaarden tot het leerjaar waarin de leerling is ingeschreven;

2) van zodra met de effectieve lesbijwoning wordt gestart, de vorming van het leerjaar volledig en daadwerkelijk volgen, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid;

b) hetzij aan alle onderstaande voorwaarden voldoet:

1) voldoen aan de toelatingsvoorwaarden tot een eerste leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs, zoals bepaald in Hoofdstuk III van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs;

2) van zodra met de effectieve lesbijwoning wordt gestart, het leerprogramma dat voor hem of haar individueel is bepaald door de klassenraad volledig en daadwerkelijk volgen, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid.

3) onder het toepassingsgebied vallen van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 betreffende de integratie van leerlingen met een matige of ernstige verstandelijke handicap in het gewoon lager en secundair onderwijs.”

17. De verwerende partij argumenteert thans dat met verzoeker een geïndividualiseerd handelingsplan met aangepaste leerdoelstellingen is afgesproken en dat zijn inschrijving als ION-leerling hem automatisch tot een leerling als bedoeld in de *littera b)* maakt.

Een eerste vaststelling in dit verband is dat verzoeker zou beschikken over een getuigschrift van de eerste graad van het secundair onderwijs. Ook in het interne beroepschrift werd reeds vermeld dat hij in het eerste en tweede jaar van de eerste graad steeds een A-attest behaalde. Blijkens artikel 11, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ kunnen – met behoud van de toepassing van

de bepalingen van artikel 31, te dezen niet relevant – tot het eerste leerjaar van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs als regelmatige leerling worden toegelaten, onder meer “1° de regelmatige leerlingen die het tweede leerjaar van de eerste graad of het beroepsvoorbereidend leerjaar met vrucht hebben beëindigd”. Hierop wordt in de bestreden beslissing op het eerste gezicht niet ingegaan.

Tegenover het verweer met betrekking tot het handelingsplan stelt de Raad van State voorts vast dat het afschrift van dit plan in het administratief dossier niet is gedateerd of ondertekend, dat de ouders van verzoeker argumenteren dat het niet bij aanvang van het schooljaar is opgesteld en dat onduidelijk is of dit plan een “leerprogramma” is “dat voor [verzoeker] individueel is bepaald door de klassenraad”, “van zodra met de effectieve lesbijwoning is gestart”, als bedoeld in en vereist bij artikel 252, § 1, b), 2°, van de Codex Secundair Onderwijs.

Uit de stukken waarop de Raad thans acht kan slaan, blijkt niet met zekerheid of de beroepscommissie zich hierover heeft gebogen.

Nog belangrijker evenwel dan (de omstandigheden van) het bestaan van het handelingsplan, is de vraag of een leerling die aanspraak kan maken op het ‘statuut’ als bedoeld in *littera* b), alleen daarom al uitgesloten is van het ‘statuut’ van regelmatige leerling als bedoeld in *littera* a). In de huidige stand van de procedure lijken de geciteerde decreetsbepalingen dit alleszins niet met zoveel woorden uit te sluiten. Aangenomen dat de nevenschikking “hetzij, hetzij” in artikel 252, § 1, van de Codex als wederzijds uitsluitend gelezen moet worden, zélfs indien de betrokken leerling bij veronderstelling aan de beide reeksen voorwaarden beantwoordt – wat in geval van een exclusieve nevenschikking *prima facie* een contradictie lijkt – dan nog rijst de vraag waarom die leerling die aan de beide voorwaarden beantwoordt *ipso facto* het statuut ‘b’ met uitsluiting van ‘a’ moet verwerven en niet het statuut ‘a’, dat voor de betrokkene immers voordeliger is, bij uitsluiting van ‘b’. Van belang daarbij is ook, specifiek voor de zaak, de bewering van verzoeker dat hij als regelmatige leerling het normale curriculum volgde, aan alle opleidingsonderdelen heeft deelgenomen, alle toetsen

heeft afgelegd met ten hoogste de courante compenserende maatregelen die aan geïntegreerd-onderwijsleerlingen worden toegekend (zoals examens afleggen in een apart lokaal), en dat zijn behaalde resultaten niet minder representatief zijn dan het geval is voor de prestaties van zijn klasgenoten, zodat hij geslaagd is en – grief in hoofdorde – als leerling bedoeld in de *littera a*) op een A-attest aanspraak maakt.

In haar nota met opmerkingen betwist de verwerende partij nu weliswaar dit betoog van verzoeker, maar vooralsnog kan de Raad niet aan de hand van de voorliggende stukken vaststellen of ook de bevoegde beroepscommissie deze argumenten wel met de vereiste zorgvuldigheid heeft onderzocht, bij voorbeeld door na te gaan of de toegekende aanpassingen verder gaan dan de gebruikelijke compensatiemaatregelen bij leerstoornis of door een zorgvuldige ontleding van het handelingsplan, in de veronderstelling dat dit plan valide is én gevolgd is. Een uitdrukkelijke weerlegging van verzoekers argumentatie, die laat inzien dat verzoeker spijs zijn resultaten niet de leerplandoelstellingen in voldoende mate heeft bereikt, valt alleszins niet in de bestreden beslissing te lezen.

18. Met verzoeker wordt dan ook vastgesteld dat de beroepscommissie op een en ander niet ingaat. De commissie stelt weliswaar dat de directie en de leerkrachten de richtlijnen in omzendbrief SO 64 hebben gevolgd en in de overtuiging zijn dat het individueel aangepast curriculum dat voor de leerling is bepaald door de klassenraad van tel is, maar hiermee lijkt niet afdoende geantwoord op voormelde grieven. Vraag is trouwens of de beroepscommissie hiermee wel een eigen standpunt inneemt zoals door de regelgeving is vereist.

Het is niet de taak van de Raad van State desgevallend zelf na te gaan of het handelingsplan regelmatig is tot stand gekomen, welke afwijkingen in dat individueel handelingsplan op het leerplan werden toegepast, of die afwijkingen reëel zijn toegepast en nog minder of dit een gewoon oriënteringsattest uitsluit. Dit is de bevoegdheid van de beroepscommissie.

19. In het licht van wat voorafgaat, staat in de huidige stand van het geding niet afdoende vast dat verzoeker enkel een leerling als bedoeld in artikel 252, § 1, b), van de Codex Secundair Onderwijs kan zijn. Minstens om die reden alleen reeds is de bestreden beslissing niet gesteund op een voldoende pertinent motief en is ze dus strijdig met de ingeroepen materiële motiveringsplicht. Tegelijk is ook de ingeroepen en uit dezelfde grieven afgeleide schending van het zorgvuldigheidsbeginsel aangetoond.

20. Zelfs indien na een meer zorgvuldig onderzoek moet worden geoordeeld dat verzoeker inderdaad enkel een leerling in de zin van artikel 252, § 1, b), van de Codex Secundair Onderwijs zou zijn, wordt in de huidige stand van de procedure met verzoeker in ondergeschikte orde vastgesteld dat ook dan artikel 115, § 1, van de Codex onder bepaalde voorwaarden de toekenning van een regulier studiebewijs mogelijk maakt. Daartoe moet, voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen, de overeenkomst van de doelen opgenomen in het individuele curriculum met de leerplandoelen van het overeenkomstige structuuronderdeel voorgelegd worden aan de onderwijsinspectie. De bestreden beslissing motiveert in dit verband in wezen enkel dat de directie die afwijking niet heeft gevraagd en dat derhalve alleen een attest van verworven bekwaamheden kon worden afgeleverd, maar motiveert aldus niet waarom dit niet werd gevraagd ook al werd in het intern beroepsschrift omstandig geargumenteed waarom verzoeker wel een A-attest verdiende en dus in feite ook waarom minstens een afwijking diende gevraagd.

Het verweer dat de ouders geen vragende partij zijn geweest “tijdens het schooljaar” faalt *prima facie* alleen reeds om reden dat in de aangehaalde decreetsbepaling dergelijk vereiste niet lijkt te zijn opgenomen, maar als temporele voorwaarde enkel is gesteld dat de aanvraag moet gebeuren “voorafgaand aan de uitreiking van deze studiebewijzen”. De verwerende partij is mogelijk op het verkeerde pad gezet door het antwoord van het departement Onderwijs dat “de aanvraag moet gebeuren tijdens het schooljaar en in elk geval voor de uitreiking van de studiebewijzen [maar dat een] klacht van de ouders [...]”

ook geen enkele zin [...] meer [heeft] omdat de klassenraad niets meer kan wijzigen aan zijn beslissing”; zij verliest uit het oog dat niet de klassenraad, maar wel de beroepscommissie in laatste administratieve aanleg over de uitreiking van de studiebewijzen oordeelt. In de huidige stand van de procedure ziet de Raad van State niet hoe de aangevoerde regelgeving eraan in de weg zou staan dat de beroepscommissie, zo zij daartoe grond ziet, alsnog een aanvraag doet alvorens over het studiebewijs te beslissen. In de mate dat een aanvraag van de ouders daartoe noodzakelijk is, ziet de Raad niet waarom de vraag tot overleg van 1 en 3 juli 2015 en het beroepschrift van 5 september 2015, voor zover nodig, niet als dergelijke vraag te begrijpen is. Er hoeft dus niet ingegaan te worden op de vraag of een zorgvuldig handelend schoolbestuur zelf verzoeker had te attenderen op een nieuwe formaliteit ingevoerd bij het M-decreet, nu verzoeker voorheen tweemaal de ministeriële toelating heeft verkregen zonder die formaliteit te moeten vervullen en met de expliciete steun van de toentertijd over hem delibererende klassenraad.

21. Ook het in ondergeschikte orde aangevoerde is in de aangegeven mate ernstig.

22. Er is, kortom, voldaan aan de schorsingsvoorwaarden.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de over Tane Depuydt delibererende beroepscommissie van het atheneum Jan Fevijn van 10 september 2015.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 15 maart 2016,
door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

Geert Van Haegendoren